

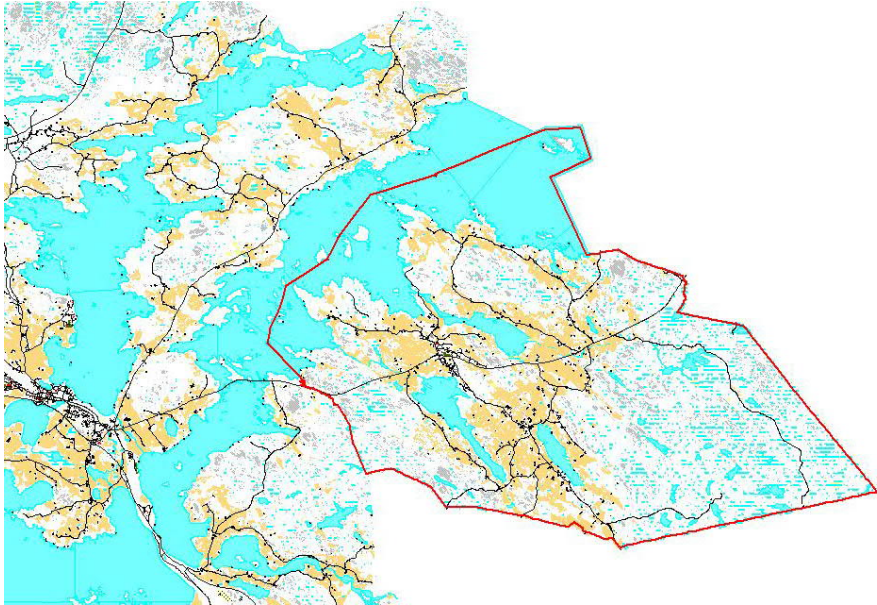
SAHALAHDEN OSAYLEISKAAVA

Raportti 1 2 3 4 5 6

Luonnoksen palaute

Kuvailulehti

Monisteen julkaisija	Kangasalan kunta, ympäristöpalvelukeskus	Sahalahden osayleiskaava-alueen sijainti ja rajaus			
Monisteen julkaisuaika	22.02.2007	<p>KANGASALA</p> <p><i>Kartta: Kangasalan kunnan mittaussuunnitelma ja kiinteistötoimi 2005. Ei mitataavassa.</i></p>			
Tekijä	Kangasalan kunta, ympäristöpalvelukeskus, kaavoitus				
Monisteen nimi	RAPORTTI 5: Luonnoksen palaute				
Muut tähän mennessä ilmestyneet Sahalahden osayleiskaavan vaiheraportit	RAPORTTI 1: Ohjelmointi RAPORTTI 2: Tavoitteet RAPORTTI 3: Lähtötiedot RAPORTTI 4: Luonnos				
Tiivistelmä	Raportti 5 sisältää valmisteluaineistosta saatuja lausuntoja ja mielipiteitä sekä kaavoituksen vastaukset niihin.				
Asiasanat	osayleiskaavoitus, maankäyttö				
Tekstit	Sanna Karppinen				
Ulkoasun suunnittelu	Sanna Karppinen				
Kuvitus	Sanna Karppinen			Julkaisun jakaja	Kangasalan kunta, ympäristöpalvelukeskus, asiakaspalvelutoimisto Kunnanvirasto II, Urheilutie 13, PL 50, 36201 Kangasala Puh. 03-3777111, faksi 03-3777350
Kokonaissivumäärä	s. 16				

Esipuhe

Kangasalan kunnan ympäristölautakunta päätti 29.08.2006 asettaa Sahalahden osayleiskaavan ja Sahalahden rantaosayleiskaavan muutoksen luonnoksena nähtäville. Kaavaluonnos oli nähtävillä Kangasalan kunnanvirasto 2:ssa (ympäristöpalvelukeskus) sekä Sahalahden palvelupisteessä sekä kunnan kotisivuilla 25.09.-24.10.2006. Kaavaluonnosta esiteltiin Sahalahdella Sariolan koululla 25.09.2006. Tilaisuudessa oli 43 henkilöä.

Luonnoksesta jätettiin 21 lausuntoa ja 15 mielipidettä. Tämän raportin tarkoituksena on esitellä ja käsitellä saatu palaute. Kaavoituksen vastineet on kirjoitettu *kursiivilla* mielipiteen ja lausunnon jälkeen. Niille osallisille, jotka ovat vaatineet vastausta mielipiteeseensä ja ilmoittaneet osoitteensa, toimitetaan kirjallinen vastine mielipiteeseen.

Kangasalla 22.02.2007

Markku Lahtinen
Kaavoitusarkkitehti

Sanna Karppinen
Kaavasuunnittelija

SISÄLLYSLUETTELO

KUVAILULEHTI	2
ESIPUHE	3
SISÄLLYSLUETTELO	3
1 LAUSUNNOT	4
<i>Museovirasto</i>	4
<i>Tiehallinto</i>	4
<i>Pirkanmaan liitto</i>	4
<i>Pirkanmaan Ympäristökeskus</i>	5
<i>Pirkanmaan maakuntamuseo</i>	6
<i>Elisa Oyj</i>	6
<i>Tampereen kaupunki</i>	6
<i>Tampereen aluepelastuslaitos</i>	6
<i>Turvatekniikan keskus TUKES</i>	6
<i>Kuhmalahden kunta</i>	7
<i>Oriveden kaupunki</i>	7
<i>Kangasalan seurakunta, Kirkkoneuvoston taloudellinen jaosto</i>	7
<i>Rakennuslautakunta</i>	7
<i>Maaseutuasiamies</i>	7
<i>Nuorisovaltuusto</i>	7
<i>Pälkäneen seudun ympäristöyhdistys ry.</i>	7
<i>Keljonjärven vesiensuojeluyhdistys ry.</i>	8
<i>Sahalahden yrittäjät ry.</i>	8
<i>Sydän-Hämeen metsänhoitoyhdistys</i>	8
<i>Maataloustuottajien Sahalahden yhdistys, MTK Sahalahti ry.</i>	9
<i>Lahdenkulman kyläyhdistys ry.</i>	9
2 MIELIPITEET	10
<i>Hannele Valkeeniemi</i>	<i>Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.</i>
<i>Pasi Nikkilä</i>	<i>Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.</i>
<i>Tiina ja Pekka Alanko</i>	<i>Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.</i>
<i>Matti ja Päivi Nieminen</i>	<i>Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.</i>
<i>Aune Järviniemi</i>	<i>Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.</i>
<i>Tero Laurila</i>	<i>Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.</i>
<i>Tuula Ahonen</i>	<i>Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.</i>
<i>Ari ja Elise Väliisaari</i>	<i>Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.</i>
<i>Juhani Mäkijärvi</i>	<i>Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.</i>
<i>Tommi Saksala</i>	<i>Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.</i>
<i>Olavi Saksala</i>	<i>Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.</i>

1 LAUSUNNOT

Museovirasto

Museovirasto pitää kaavaratkaisua pääosin onnistuneena. Kaavan tavoitteleva yhdyskuntarakenne sekä kulttuuriympäristön vaalimisen ja uudisrakentamisen suhde on ratkaistu hyvin. Kaavaselistuksessa tosin turhankin takia polemisoidaan ympäristön museoimista vastaan ja uskotaan ehkä liikaakin kontrastisen uudisrakentamisen korostavan vanhemman rakennuskannan arvoa.

Tarkoitus ei ole polemisoida museoimista vastaan, vaan rohkaista alueen elinvoiman säilyttämiseen ja jopa lisäämiseen historiallisia kerroksia saumattomasti jatkavalla tavalla.

Valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin sisältyvä erityistavoite ”... ilman erityisiä perusteita ei hyviä ja yhtenäisiä peltoalueita tule ottaa taajamatoimintojen käyttöön.” tulee nostaa selostuksessa paremmin esiin. Sahalahden kaksi valtakunnallisesti merkittävää kulttuuriympäristöä, Sahalahden kirkonseutu ja Korpiniemi-Moltsian kulttuurimaisema tulisi lisätä aluerajauksina ja suojelumääräyksillä varustettuina kaavakartalle. Niihin liittyvät erityisvaatimukset tulisi tuoda kaavaselistuksessa selvemmin esiin.

Em. muutokset tehdään kaavaan.

Sahalahden kirkkoa ja hautausmaata koskevaa merkintää tulee kehittää viittauksella kirkkolakiin perustuvaan suojeluun: vuotta 1917 vanhemmat kirkkorakennukset ovat automaattisesti kirkkolain suojelamia. Kaava-alueen historiallista tieverkkoa tulisi nostaa kaavassa esiin niin, että sen käyttöä edistettäisiin teiden maisemallisia arvoja ja konkreettisia rakenteita säilyttävällä tavalla.

Sahalahden kirkko hautausmaineen merkitään kaavaan SR-kohteena. Sahalahden läpi kulkeva, vähintään 1600-luvulta peräisin oleva seudullinen Vanha Laukaantie lisätään kaavaan. Lisäksi harkitaan aktiivikäytöstä pois jääneiden, paikallisesti merkittävien teiden osoittamista kaavakartalla. Tällaiset tiet voisivat toimia esim. kevyen liikenteen väylinä tai virkistys- ja matkailukäytössä.

Tiehallinto

Tiepiiri muistuttaa, että maankäytön sijoittumisessa maanteiden ympäristöön on huomioitava liikenteen aiheuttamat haitat, mm. meluhaitat. Kevyen liikenteen yhteystarpeet on esitettävä ”kevyen liikenteen yhteystarve”-merkinnällä.

Meluhaitta on huomioitu uusien AP-alueiden sijoituksessa siten, että niiden ja Kuhmalahdentien väliin on jätetty viheraluekaistale (VR). Kaistaleen leveysuus on 40-80 m tien keskilinjasta. Isoniementien, Haapasaarentien, Kivisalmentien, Moltsiantien, Pakkalantien, Kaakinmaantien, Tursolantien ja Pohjalahdentien varrelle rakentaminen on mahdollista niin, että 0-40 m etäisyysuusitus tien keskilinjasta täyttyy. Uusien kevyen liikenteen väylien merkinnät muutetaan yhteystarve-merkinnöiksi.

Pirkanmaan liitto

Kaavaluonnos on pääpiirteissään maakuntakaavaehdotuksen mukainen. Erityisen myönteisenä asiana lausunnossa pidetään maakuntakaavan maaseutuelinkeinojen kehittämisen kohdealue (mk1) –merkinnän tarkentamista koordinoimalla eläintuotannon ja asumisen sijoittumista. Pirkanmaan liitto (Maakuntahallitus 7.11.2006) puoltaa kaavaluonnoksen jatkovalmistelua esitettyltä pohjalta.

Pirkanmaan Ympäristökeskus

Lausunnossaan Ympäristökeskus toteaa, että kaava on maakunta-kaavan mukainen. Yhdyskuntarakenteen eheyttämiseen tähtäävät ratkaisut ja mitoituksen lähtökohdat ovat perusteltuja.

Kaavan luontoarvoja kartoittavat selvitykset ovat riittävät ja kaavan haitallisten vaikutusten alueen luonnonarvoille katsotaan jäävän melko vähäisiksi. Tiedossa olevat liito-oravaesiintymät olisi perusteltua turvata myös muilla kuin rakentamisen painopistealueilla: esim. metsänkäsittely on rakentamisen tavoin uhka lajin säilymiselle. Kaavan suojeluun tähtäävät määräykset ovat sitovia myös muualla kuin nat- ja SL-kohteissa, vaikka vaikutusten arvioinnissa tätä hiukan kyseenalaistetaan.

Kaikki tiedossa olevat liito-oravahavainnot merkitään kaavakarttaan. Uusimpien ja kattavimpien eli vuoden 2006 havaintojen osalta kaavaan merkitään inventoitu elinympäristörajaus. Vanhemmista havainnoista ei ole olemassa elinympäristörajausta, joten ne merkitään vain huomiomerkkiluonteisina pisteinä. Pistehavaintojen status ja vaikutus tutkitaan tarkemmin alueelle kohdistuvan toimenpiteen yhteydessä.

Kaava-alueella on merkittäviä, myös valtakunnallisia maisema-arvoja sisältäviä alueita, joiden säilymistä kaavaratkaisu tukee. Peltojen metsityskielto maisemallisesti arvokkaimmilla alueilla on perusteltu määräys, jolle on kuitenkin esitettävä tarkemmat arvopeusteet. Määräyksen kohtuullisuus maanomistajille on myös tarkasteltava. Valtakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt tulee esittää kaavassa rajauksina.

Metistyskielto muutetaan suositukseksi säilyttää alueet peltoina, koska rakennuslupaa vaatimattomien toimintojen rajoittaminen on hankalaa. Kyseiset MA- ja MA-2-alueet ovat sinänsä maise-

mallisesti ja kulttuurihistoriallisesti Sahalahden upeimpia. Avoimesta viljelymaisemasta on luettavissa Sahalahden kehityshistoria omaleimaisten lahtien jakamasta, orastavasta kyläku-delmasta kukoistavaksi maaseutupitäjäksi. Näiden peltojen metsittäminen tuhoaisi maiseman muistista monisatavuotisen kehitystarinan pitäjistä ja sen asukkaista.

Valtakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt lisätään rajauksina kaavaan.

Eläintuotannon ja asumisen yhteensovittamiseen tähtääviä kaavaratkaisuja ympäristökeskus pitää hyvinä. Saarioisten tuotantolaitoksen vaikutuksia mahdolliseen uudisrakentamiseen tulee selvittää tarkemmin.

Saarioisten Ruokatehtaan aiheuttama liikenne on n. 40 rekkaa/pv. Terveydelle vaarallisia päästöpitoisuuksia ei vapaudu ilmaan (TTKK 1998), eikä 50/55 dB:n melutaso ylity (melumittaus 2004). Broilertuotannon aiheuttama hajuhaitta ei ole merkittävä keskustaan kaavailtujen uusien asuinkortteliden kohdalla (1,2 km päässä Saarioisten kasvattamoista). Onnettomuusriskistä kohdassa TUKES.

Suunnittelutarvealueet tulee rajata alueina kaavakarttaan.

Suunnittelutarvealueet on ajateltu määriteltäviksi yhdistyneen kunnan uudessa rakennusjärjestyksessä, joka on parhaillaan työn alla: Suunnittelutarvealueiden rajausten voimassaoloajan (10 vuotta) vuoksi niiden rajaukset on nähty tarkoituksenmukaisempana esittää rakennusjärjestyksessä kuin 30 vuotta voimassa olevalla kaavakartalla.

Asuntoalueiden A ja AP määräyksistä tulisi käydä ilmi, että näiden toteutumismuoto on asemakaava. Rakennuspaikan vähimmäiskoon

tulee AT-1-alueilla olla 0,2 ha vain siinä tapauksessa, että rakennuspaikka liitetään viemäriverkkoon. Muutoin rakennuspaikan vähimmäiskoko tulee AT-1-alueillakin olla 0,5 ha. Määräykseen tulee myös lisätä kaavaselostuksessa ilmenevä maininta siitä, että M2-, M3-, MA- ja MU-alueiden rakennuspaikat tulee siirtää ensisijaisesti saman tilan AT-1 ja M-alueille.

Em. muutokset tehdään kaavaan.

Pirkanmaan maakuntamuseo

Muinaisjäännösten tiedot on tiivistetty kaavaselostukseen hyvällä tavalla ja merkitty asianmukaisesti kaavakarttaan lukuun ottamatta kohde nro 18:a, jonka kohdenumero puuttuu. SM-kohteiden kaavamääräyksiin tulee lisätä ”*Kohdetta tai sen lähiympäristöä koskevat maankäyttösuunnitelmat tulee lähettää lausunnolle Pirkanmaan maakuntamuseoon tai Museovirastoon*” ja S-kohteiden kaavamääräykseen ”*Aluetta koskevat maankäyttösuunnitelmat tulee lähettää lausunnolle Pirkanmaan maakuntamuseoon tai Museovirastoon.*”

Maakuntamuseon ehdottamat muutokset tehdään kaavaan.

Elisa Oyj

Elisa Oyj:llä ei ole huomautettavaa kaavasta.

Tampereen kaupunki

Tampereen kaupungilla (Kaupunginhallitus 16.10.2006) ei ole huomauttamista kaavasta.

Tampereen aluepelastuslaitos

Lausunnossa peräänkuulutetaan tarkempia onnettomuusriskiselvityksiä kaava-alueella sijaitsevien Ruoka-Saarioisten ja Fortum

Lämpö Oy:n osalta, sillä kaavassa on osoitettu riskialttiita toimintoja lähemmäksi kuin 100-1500 m Saarioisista ja lämpövoimalasta (suojaetäisyysuusitus).

Ks. kohta TUKES.

Turvatekniikan keskus TUKES

Lausunnossa selvitetään Sahalahden keskustassa sijaitsevien Ruoka-Saarioinen Oy:n ja Fortum Lämpö Oy:n laitosten vaikutuksia osayleiskaavoitukseen. Pientalovaltaisia asuinalueita tai vaikeasti tyhjennettäviä laitoksia (koulu, vanhustenhuolto) ei tulisi kaavoittaa liian lähelle em. laitoksia, joissa käsiteltävät kemikaalit saattavat aiheuttaa vaaratilanteita ympäristöön. Jos näin kuitenkin tehdään, tulisi varmistaa, että lähellä olevia pystytään varoittamaan vuototapauksissa riittävän nopeasti.

Lähin uusi kaava-karttaan merkitty AP-alue sijaitsee 500 m päässä Ruoka-Saarioinen Oy:n kylmälaitoksesta tehtaan lounaispuolella eli vastakkaisella puolella tehdasta kuin kylmälaitos. Lausunnossa ilmoitettu eristämisvyöhyke vuodon sattuessa on 300 m, jonka 500 m etäisyys siis ylittää. Uuden asuinalueen asukasmäärä olisi arviolta 100 henkilöä.

Saarioinen Oy on laatinut seikkaperäisen turvallisuussuunnitelman, johon sisältyy myös ympäristön asukkaiden ja muiden toimijoiden huomioiminen mahdollisen ammoniakki- tai muun vaaratilanteen varalta tai sattuessa. Lähikuukausina kirkonkylän alueen asukkaille lähetetään kirje, jossa kerrotaan toimimisesta mahdollisessa vaaratilanteessa. Sariolan koulun katon hälytys sireeniä uusittaessa sireeni on tarkoitus liittää Saarioisten Ruokatehtaan hälytysjärjestelmään, jolloin se varoittaisi väestöä välittömästi myös Ruokatehtaasta johtuvissa vaaratilanteissa.

Kuhmalahden kunta

Kuhmalahden kunnalla (Kunnanhallitus 5.10.2006) ei ole huomauttamista kaavasta.

Oriveden kaupunki

Oriveden kaupungilla (Ympäristölautakunta 13.11.2006) ei ole huomautettavaa kaavasta.

Kangasalan seurakunta, Kirkkoneuvoston taloudellinen jaosto

Lausunnossa esitetään hautausmaa-alueen laajentamista länteen, jotta voitaisiin taata kaikille kangasalalaisille hautapaikat seuraavan 30-40 vuoden ajaksi.

Luonnoksessa esitetyn hautausmaa-alueen laajennuksen rajoituksen taustalla oli pyrkimys säilyttää vanha rantaviiva rakentamattoman ja rakennetun rajana sekä nostaa esiin vanhaa Längelmäveden niemeä, joka on työntynyt nykyisen kauppakeskittymän ja sen länsipuolisen uuden asemakaava-alueen kautta hautausmaan editse Ilolaan. Toisaalta hautausmaa laajentuessaan länteen sitoisi VPK:n alueen osaksi keskustaan jäntevöittäen keskustan rakennetta, rajaisi vahvemmin ja nostaisi esiin vanhaa Ilolasta Rautioon johtavaa tietä sekä rajaisi Ilolan maisemallisesti arvokasta peltoaluetta. Nämä seikat huomioon ottaen hautausmaa-alueen laajennusosa voidaan ulottaa länteen VPK:n ojaan asti, kuten Kangasalan seurakunta lausunnossaan esittää.

Rakennuslautakunta

Lausunnossa esitetään, että kyläalueiden rajoituksia ja niiden sekä maatalousalueiden rakentamisedellytyksiä täsmennetään. Eläintuotannon ja asutuksen sijoittumisesta tulee kaavalla ohjata siten, että

uutta asutusta ei ohjaudu liian lähelle kasvattamoja ja että uudet kasvattamot sijoittuvat tarpeeksi etäälle asutuksesta.

Aluerajauksia ja rakentamisedellytyksiä täsmennetään kaavaehdotuksessa.

Maaseutuasiamies

Lausunnossa kerrotaan Sahalahden maaseutuelinkeinosta ja sen ominaispiirteistä tilastotietoihin tukeutuen. Tilat ovat nykyiseen kehityssuuntaan nähden edelleen pieniä, varsinaisia suurtuotantotiloja on ainoastaan broilertuotannon piirissä. Tilayksiköiden lukumäärän väheneminen uhkaa pienten peltojen ja tilojen säilymistä. Metsätalouden taloudellinen merkitys on vähenemässä ja omistukset siirtymässä muille kuin maataloilille.

Lausunnossa painotetaan asutuksen ja tuotannon välisten suojaetäisyysvaatimusten täyttymistä sekä korostetaan maaomistajien ja tuotannonharjoittajien näkemysten huomioimista pyrittäessä realistisiin kehitysnäkymiin perustuvaan ja tarpeita vastaavaan kaavaan.

Nuorisovaltuusto

Lausunnossa kiitellään asuinviihtyvyyttä parantavia toimenpiteitä, mm. asuin- ja virkistysaluerajauksia sekä maiseman huomioimista. Erityisesti lausunnossa painotettiin kevyen liikenteen yhteyksien merkitystä lasten ja nuorten viihtyvyydelle alueella.

Pälkäneen seudun ympäristöyhdistys ry.

Lausunnossa todetaan, että lausunnon antaminen kaavasta on mahdotonta, koska luontoselvitys ei ole vielä täysin valmis ja näin ollen kaava perustuu puutteellisiin tietoihin.

Kaavaluonnos on nimensä mukaisesti luonnos, ei valmis kaava. Kaavan taustaselvityksaineistoa on mahdollista täydentää koko kaavaprosessin ajan prosessin aikana ilmenevien tarpeiden mukaan. Kaavaluonnoksen luontokohteista 77 % on inventoitu ennen kaavaprosessin alkamista muissa, jo vuosia sitten julkaistuissa inventoinneissa, joista ne on koottu kaavaluonnokseen.

Keljonjärven vesiensuojeluyhdistys ry.

Lausunnossa esitetään, että kaavan tulisi kaikin tavoin pyrkiä minimoimaan huonossa tilassa olevan Keljonjärven lisäkuormitus. Kuormitus aiheutuu mm. haja-asutuksen valumista, maataloudesta sekä Vehkosuon kompostista. Lisäksi painotetaan kuntastrategian luonnonympäristöä koskevien tavoitteiden huomioimista.

Vesistöjen lisäkuormitusta on pyritty minimoimaan ohjaamalla haja-asutusta keskittymään tietyille, hyvin asutukseen soveltuville alueille erityisesti viemäriverkon tuntumaan (Pakkala ja Taustiala). Muualla haja-asutuksen keskittämiseen tähtäävät mitoitusperiaatteet luovat edellytyksiä joko osuuskuntien syntymiselle tai vesihuollon järjestämiselle kiinteistöryhmäkohtaisesti.

Maanviljelyn valumiin ei kaavalla juurikaan pystytä vaikuttamaan, mikäli rantapellot halutaan säilyttää viljelykäytössä. Viljelyn ympäristövaikutuksia ohjataan ja valvotaan etupäässä maataloustukimenettelyn avulla, eläintuotannon ja Vehkosuon kompostin toimintaa taas ympäristölupamenettelyn avulla. Lupamääräyksissä ja niiden noudattamisen seurannoissa huolehditaan siitä, että valumat vesistöihin minimoidaan lain edellyttämällä tavalla.

Kuntastrategian mukaisesti kaavaan on merkitty 65 luontokohdetta. Luontokohteet ovat tietyn kriteeristön mukaan valittuja.

Keljonjärven alueelle sijoittuu neljä näistä kohteista. Keljonjärvenkin tilaan vaikuttavaan ranta-asumiseen perehdytään lähivuosina uudestaan vireille tulevassa Sahalahden rantaosayleiskaavassa.

Sahalahden yrittäjät ry.

Lausunnossa peräänkuulutetaan riittäviä, hyvin saavutettavia rakennusmaita erilaisen yritystoiminnan tarpeisiin.

Kaavassa on etsitty alueita lähinnä sellaiselle yritystoiminnalle, jolla on laajempia ympäristövaikutuksia (eläintuotanto ja teollisuus) ja jonka sijoittumisen ohjaaminen on siksi kaavalla mielekäästä. Em. toiminnot tarvitsevat maa-alueet ovat myös sen verran laajoja, että niiden osoittaminen on yleiskaavatasoisessa kaavassa mielekäästä. Yksittäisten pientoimijoiden sijoittumisen ohjaamiseen yleiskaava ei ole tarkoituksenmukainen väline, vaan pientoimijoiden sijoittuminen ratkaistaan yleiskaavan voimaantulon jälkeenkin edelleen suunnittelutarveratkaisuilla ja rakennusluvilla sekä asemakaava-alueilla asemakaavalla. Palveluyritysten toimintaedellytyksiä on pyritty parantamaan sijoittamalla olevien palveluiden ympärille uutta asutusta.

Sydän-Hämeen metsänhoitoyhdistys

Lausunnossa esitetään, että vaatimus maisematyöluvasta luo-, luoli- ja pb-kohteissa poistettaisiin tai että sitä vaativien kohteiden ja toimenpiteiden luonnehdintoja ainakin tarkistettaisiin. Maisematyölupavaatimus kaavaluonnoksen esittämässä laajuudessa aiheuttaisi tarpeettomia kuluja niin kunnalle kuin maanomistajillekin. Luonnonsuojelutavoitteet toteutuvat jo nykyisten lakien ja menettelyjen kautta.

Metsäkeskus valvoo metsälain toteutumista metsänhoitotoimenpiteissä. Kaavan luontokohteiden joukossa on kuitenkin myös kohteita, joiden arvojen säilymistä metsäkeskus ei valvo ja jotka eivät suoraan kuulu esim. luonnonsuojelulain piiriin tai joilla on luonnonsuojelullisten arvojen lisäksi tai pääasiassa maisemallisia arvoja. Tällaisia kohteita ovat perinnebiotoopit, valtakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt sekä natura-alueet. Maisematyöluvan vaatimusta onkin muutettu kattamaan em. alueet ja kohteet kaavaluonnoksessa esitettyjen luo-, luo-lii ja pb-kohteiden sijaan.

Maataloustuottajien Sahalahden yhdistys, MTK Sahalahti ry.

Lausunnossa todetaan, että olevien eläintuotantotilojen jatkamis-edellytyksiä on kaavassa edistetty, mutta eläintuotannon aloittamista ei ole kaavassa otettu huomioon. Lisäksi huomautetaan, että eläintuotannosta vapautuvien rakennusten käyttötarkoituksen muutosta esim. bioenergian tuottamista palveleviksi ei tule kaavalla vaikeuttaa.

Kaavassa osoitetuilla ME-alueilla voi kuka tahansa aloittaa eläintuotannon harjoittamisen. ME-aluevarausehdotuksia on kaavassa otettu huomioon niin tuotantoa harjoittavien kuin aloittamista vasta suunnittelevienkin taholta.

Eläintuotantoaluemerkinnän ME tarkoituksena on osoittaa, millä alueilla ympäristöhäiriöitä aiheuttavaa eläintuotantoa voi harjoittaa, ei estää muuta maatalouteen liittyvää ja eläintuotannosta häiriintymätöntä toimintaa alueella. Bioenergian tuotanto on luonteva nykyisenlaisen maatalouden jatke ja sen tuottamisella on tuskin eläintuotantoa suurempia ympäristövaikutuksia. Kaavalla ei luoda esteitä ME-alueilla sijaitsevien rakennusten käyttämisestä bioenergian tuotantoon.

Lahdenkulman kyläyhdistys ry.

Lausunnossa ehdotetaan Lahdenkulman AT-1-alueen laajentamista n. 100 m pohjoiseen Haapasaarentien varteen, itään Kuhmalahdentien varteen, etelään Moltsiantien varteen, länteen Keljontien varteen sekä Keljontien ja Haapasaarentien väliselle alueelle. Perusteena laajentamiselle mainitaan alueen vesijohtoverkosto, koulu, kestopäällysteiset tiet, suhteellisen hyvät joukkoliikenneyhteydet sekä alueen kautta mahdollisesti tulevaisuudessa kulkeva Kuhmalahden siirtoviemäri. Lisäksi huomautetaan, että kantatilatarkastelu ei saa muodostua esteeksi parhaiden rakennuspaikkojen rakentumiselle.

Lahdenkulman AT-1-alueen rajausta voidaan tarkistaa niin, että arvokkaat, yhtenäiset peltoalueet erotetaan AT- ja M-alueista erikseen MA-2-alueiksi. AT-aluetta voidaan jatkaa Maulalta länteen ja koululta urheilukentälle päin. Itään Kuhmalahdentien varteen laajentuminen ei ole tarkoituksenmukaista tien vaatiman melusuojauksen ja läheisen siipikarjatilan vuoksi. Haapasaarentien ja Keljontien väliselle kaistaleelle laajentamista rajoittavat luontokohteet. Moltsiantien varren uudisasutusvaltaista tiivistymää ei ole tarkoituksenmukaista varustaa AT-merkinnällä, sillä alue alkaa olla jo niin rakennettu, ettei uusia rakennuspaikkoja löydy kuin pellolta ja laajoilta metsäalueilta, joille uuden kyläasukituksen laajentaminen ei ole perusteltua.

Lausunnossa mainitut alueet on kaavassa suurelta osin merkitty M-alueeksi, jolle kaavassa luodaan mitoituksella hyvät rakentamisen edellytykset. Ristiriita kaavan ja lausunnon esittäjien toiveiden suhteen ei näin ollen ole kestävä.

Kantatilatarkastelun avulla pyritään tasapuolisuuden tavoitteen toteutumiseen. Kantatilatarkastelua ei tulla käyttämään tiukan automaatin tavoin, vaan se antaa karkean suunnan tapauskoh-

taisen suunnittelutarveratkaisujen pohjaksi, jossa lopputulos on monen tekijän summa.

Alueen virkistyskäyttö lienee satunnaista, lähinnä metsässä samoilua kävellen tai hiihtäen. Merkintä ei ole kiertoilmaus moottorikelkkareitille: mahdollisiin moottorikelkkareitteihin ei kaavassa ole otettu kantaa.

2 MIELIPITEET

Mielipide 1

Mielipiteessä pidetään kaavan perusratkaisuja (kylämäistä haja-asutusrakennetta, keskustan laajenemista selänteille sekä eläintuotantoratkaisuja) pääosin onnistuneina. Lisäksi esitetään Laipanmaassa sijaitsevan Rajalan kämpän lisäämistä arvokkaiden rakennuskohteiden joukkoon

Rajalan kämpä lisätään arvokkaiden rakennuskohteiden joukkoon.

Mielipide 2

Mielipiteessä kysytään ”viheryhteys”-merkinnän luonteesta. Mielipiteen esittäjä arvelee sen olevan kiertoilmaus moottorikelkkareitille.

Tummanvihreän nuolimerkinnän avulla pyritään säilyttämään yhteys laajojen, yhtenäisten metsäalueiden välillä. Yhteydellä on sekä ekologista että virkistyksellistä merkitystä: se yhdistää metsäalueita toisiinsa ja toimii sekä eläinten että ihmisten kulkureittinä viheralueelta toiselle. Rakentamaton metsäalue Lahdenkulman ja Noksoisten välissä auttaa myös jäsentämään Lahdenkulman aluetta, kun ympäristössä vuorottelevat rakennetut ja rakentamattomat alueet.

Yhteydellä on lähinnä paikallista merkitystä, se ei niinkään liity laajempiin, esim. maakunnallisiin virkistysreitiverkostoihin.

Mielipide 3

Mielipiteessä vastustetaan Vennajärven alueen osoittamista kotieläintuotannon reservialueeksi sekä teollisuusalueeksi (ME/T) melu- ja hajuhaittojen takia.

Luonnoksen ME/T-alue sijaitsee 450 m päässä lähimmästä asutuksesta. Nykyiset broiler- ja sikatilat sijaitsevat enimmillään 250 m päässä lähimmästä asutuksesta ja teollisuusalueet 200 m päässä. Parannus nykytilaan olisi siis huomattava. ME/T-alueen rajausta on kaavaehdotuksessa mahdollista muuttaa siten, että etäisyys lähimpään asutukseen kasvaisi jopa 650 metriin. Mahdollisia melu- ja hajuhaittoja ei tällöin voida pitää asuinviihtyvyyden kannalta merkittävinä.

Alueen lähellä ei ole peltoja, joita eläintuotanto tarvitsee lannanlevitysalueiksi. Eläintuotanto ja/tai teollisuustoiminta alueella haittaisi alueen metsätalouskäyttöä.

Peltojen läheisyys on kyllä eläintuotantoalueille lannanlevityksen takia suositeltavaa. Se ei kuitenkaan ole ensisijainen kriteeri. Peltojen läheisyyttä tärkeämpiä ominaisuuksia ovat esim. etäisyys asutuksesta, liikenneyhteydet ja alueen rakennettavuus.

Aluevaraus ei velvoita maanomistajia maan myyntiin.

Luontokohteiden osalta kaavaluonnoksen merkinnät perustuvat Sahalahden luontoselvityksen esiselvitykseen (Suunnittelukeskus Oy, biologi Marja Nuottajärvi, 2005), joka on mielipiteen esittäjien mukaan täysin puutteellinen, harhaanjohtava ja tarkoituksenhakuihin. Koska luontoselvitys ei ole kokonaisuudessaan vielä valmis, ei kaavaa voida asettaa nähtäville.

Kaavaluonnos on nimensä mukaisesti luonnos, ei valmis kaava. Kaavan taustaselvitysaineistoa on mahdollista täydentää koko kaavaprosessin ajan prosessin aikana ilmenevien tarpeiden mukaan.

Kaavasta puuttuu Vehkosuontien varressa oleva suojeltu kurumaisema.

Vehkosuontien itäpuolelle on kaavassa merkitty Kaakonvuori-Holtanmäen valtakunnallisesti arvokas kallioalue, jolla on sekä maisemallisia, geologisia ja luonnonsuojelullisia arvoja. Tien länsipuolelta ei ole tiedossa erityisen arvokkaita luontokohteita.

Maakunnallisesti arvokkaaseen kulttuurimaisemaan (Pakkalanjärven kulttuurimaisema) ei tule sallia enää yhtään uutta rakennusluoppaa.

Maakunnallisestikaan arvokasta kulttuurimaisema-alueita ei ole Sahalahdella tarkoituksenmukaista asettaa totaaliseen rakennuskieltoon. Kulttuurimaiseman säilyminen edellyttää, että alue säilyy elinvoimaisena.

Kaava ei turvaa riittävästi liito-oravan säilymisedellytyksiä alueella. Merkinnät ovat liian suppeita, osa havainnoista, kulkuyhteyksistä, ruokailupaikoista sekä lisääntymis- ja levähdysalueista puuttuu. Niinikään kaavasta puuttuu liito-orava-alueiden luontoarvot turvaava kaavamääräys.

Liito-oravamerkinnät lisätään kattamaan kaikki Pirkanmaan ympäristökeskuksen tiedossa olevat liito-oravahavainnot. Elinympäristörajaukset esitetään siltä osin kuin ne ovat inventointien seurauksena tiedossa: vanhimpien havaintojen kohdalla elinympäristörajoituksia ei ole tehty ja havainnot onkin esitetty ainoastaan pistemäisinä huomiomerkeinä. Pistehavaintojen status ja vaikutus tutkitaan tarkemmin alueelle kohdistuvan toimien yhteydessä. Maa- ja metsätalousvaltaisilla alueilla liito-oravan suojelu on ensisijaisesti hoidettava luonnonsuojelulain ja metsälain määräyksiin, maankäyttö- ja rakennuslain kohdealueita ovat lähinnä asemakaavoitettavaksi tarkoitettut alueet.

Suomen suurimman broilerkasvattamokeskittymän (Pakkala) aiheuttamat ympäristöhaitat ovat niin suuret, että uusia laajennuksia ja oheisrakennuksia ei tule enää sallia alueelle. Kasvattamoista aiheutuu mm. ammoniakki- ja typpipäästöjä, hajua, melua, tärinää ja liikennettä. Kaavassa ei ole huomioitu, miten haitat lisääntyvät, jos broilertuotanto lisääntyy siinä määrin, mihin kaavalla on varauduttu.

Broilertuotannon ympäristöhaittoja on Timo ja Anneli Pekkala-Jalavan esityksestä tutkittu useissa Hallinto-oikeuden ja Korkeimman hallinto-oikeuden Pakkalan broilertuotantoa koskevissa päätöksissä. Viimeisimmässä päätöksessä KHO 7.4.2006 Pirkanmaan ympäristökeskus toteaa, että ko. laitosten ammoniakki- ja typpipäästöt ovat tavanomaisen karjatalouden päästöjen suuruisia, liikennemäärä ei ole niin suuri, että siitä aiheutuisi kohtuutonta räsytystä naapureille ja meluhaittoja voidaan minimoida ympäristöluvassa annettujen vaatimusten avulla.

Eläintuotannon sijoittumiskysymyksen työstämistä jatketaan ehdotusvaiheessa, jolloin mm. vaikutusten arviointia tarkennetaan.

Kaavaan merkityt eläintuotannon vaikutusalueet ovat liian pieniä.

Eläintuotannon vaikutusalueet ovat ohjeellisia ja toimivat lähinnä huomiomerkinä kuvaamaan hajuhaitan leviämistä varsinaisen tilakeskuksen ulkopuolelle. Olevien eläintuotantoalueiden (ME-1) kohdalla vaikutusalueen laajuus kuvaa aluetta, jolla hajun laskennallinen määrä ylittää viihtyisyshaittakynnyksen; ei aluetta, jolle hajua maksimissaan satunnaisesti leviää. Viihtyisyshaittaa voidaan arvioida syntyvän, kun voimakkaan hajun hajukynnyksen ylittävää hajua (5 hy/m³) esiintyy sikaloiden ympäristössä vähintään 1 % vuoden tunneista ja broilerkasvattamoilla 2-4 % vuoden tunneista.

Ennen osayleiskaavaehdotuksen laatimista alueelta laaditaan seikkaperäinen hajuselvitys, jonka perusteella voidaan arvioida alueella olevien hajulähteiden vaikutuksia viihtyvyyteen ja tarkentaa uusien tuotantoyksiköiden sijoittumisdellytyksiä.

Kauppilantien ja Moltsiantien väliin rajatut kaksi ME-2-aluetta tulee poistaa kaavasta, koska KHO on jo kerran hylännyt Kauppilantien ja Vehkosuon väliin suunniteltujen kasvattamojen luvat. Uudet kasvattamot tulee sijoittaa tarpeeksi kauas asutuksesta, esim. Sahalahdentien varteen tai Saarioisten läheisyyteen.

Ko. ME-2-alueille ei ole aikaisemmin haettu lupaa broilerkasvattamon rakentamiselle. Uudet eläintuotantoalueet on pyritty sijoittamaan niin kauaksi asutuksesta kuin se kasvattamojen toimintaan liittyvien vaatimusten puolesta on mahdollista. Eläintuotannon sijoittumiskysymyksen työstämistä jatketaan ehdotusvaiheessa.

Kaavassa tulee olla merkintä meluvalleista, suoja-aidoista sekä suunnitelma haittojen minimoimiselle.

Meluhaitta pyritään minimoimaan sijoittamalla eläintuotanto tarpeeksi kauas asutuksesta. Asutuksen lähellä jo nykyisellään sijaitsevien kasvattamojen meluhaitan minimoimisesta määrätään ympäristöluvassa, ei yleispiirteisessä koko kunnan maankäyttöä ohjaavassa yleiskaavassa.

Kaavasta puuttuu kylien yhteisrannat.

Välittömät ranta-alueet ja niiden maankäyttö (150 m keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta mantereelle päin) eivät sisälly Sahalahden osayleiskaavan kaava-alueeseen, koska ranta-alueiden maankäyttö on tarkoitus ratkaista erikseen Sahalahden rantaosayleiskaavassa.

Mielipide 7

Mielipiteessä vastustetaan Vennajärven alueen osoittamista kotieläintuotannon reservialueeksi sekä teollisuusalueeksi (ME/T). Alue ei ole etäällä asutuksesta. Eläintuotantoa ei tulisi sijoittaa metsään.

Luonnoksen ME/T-alue sijaitsee 450 m päässä lähimmästä asutuksesta. Nykyiset broiler- ja sikatilat sijaitsevat enimmillään 250 m päässä lähimmästä asutuksesta ja teollisuusalueet 200 m päässä. Parannus nykytilaan olisi siis huomattava. ME/T-alueen rajausta on kaavaehdotuksessa mahdollista muuttaa siten, että etäisyys lähimpään asutukseen kasvaisi jopa 650 metriin. Mahdollisia melu- ja hajuhaittoja ei tällöin voida pitää asuinvihtyvyyden kannalta merkittävänä.

Mielipide 8

Mielipiteessä ehdotetaan Aholantien varteen rajatun eläintuotantoalueen korvaamista pohjoisemman eläintuotantoalueen laajennuksella. Kaavaluonnoksen mukainen rajausta hajottaa mielipiteen esittäjien mukaan ympäristöhaittoja liian suurelle alueelle, kun kaavan tavoitteena on vaikutusalueen rajausta.

Eläintuotannon vaikutusalue pyritään rajaamaan olevan tuotannon alueelle, kuitenkin niin, että uudet alueet sijaitsisivat tarpeeksi etäällä asutuksesta ja täyttäisivät tuotannon toiminnalle asettamat vaatimukset. Uutta tuotantoa ei voida mm. eläintautivaaran vuoksi sijoittaa vain yhden aluevarauksen alueelle, vaan sitä on jossain määrin hajautettava. Luonnoksessa esitetyt aluerajaukset ovat syntyneet em. asioiden kompromissina. Eläintuotannon sijoittumiskysymyksen työstämistä jatketaan kuitenkin ehdotusvaiheessa, jolloin mielipide otetaan huomioon.

Mielipide 9

Mielipiteessä esitetään poistettavaksi nykyisten eläintuotantoyksiköiden laajennusalueet sekä eläintuotannon reservialueet (ME-2), koska yksiköt nykyiselläänkin laiminlyövät ympäristölupavelvoitteitaan. Broilerkasvattamot ovat ympäristöriski, sillä ne saastuttavat vesistöjä ja maaperää. Myrkyllisen broilerrehun ja lintuinfluenssavaaran vuoksi kasvattamot ovat myös terveysriski.

Ympäristölupamääräysten noudattamisesta huolehtii Kangasalan kunnan tai Pirkanmaan ympäristökeskuksen lupaviranomainen vuosittaisen seurannan avulla. Lupaehtoja noudattamalla kasvattamot eivät saastuta vesistöjä tai maaperää. Broilerrehun käsittelyn broilertiloilla ei voida ajatella olevan merkittävä terveysriski ympäristön asukkaille. Lintuinfluenssavaara huomioiden uudet kasvattamot on pyritty sijoittamaan niin kauaksi asutuksesta kuin se kasvattamojen toimintaan liittyvien vaatimusten puolesta on mahdollista.

Kaavalla pyritään löytämään broilertuotannolle sellaisia sijaintialueita, joilla kasvattamojen aiheuttama ympäristöhäiriö olisi mahdollisimman vähäinen, mutta toiminta silti mahdollista. Broilerkasvattamojen yksityiskohtaisempia ympäristövaikutuksia valvotaan ympäristölupamenettelyn avulla.

Kasvattamoille tulisi suorittaa ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA-menettely).

YVA-menettelyn soveltamisesta hankkeeseen päättää alueellinen ympäristökeskus.

Mielipiteessä esitetään myös Vehkosuon kompostin siirtämistä, sillä komposti pilaa alueen pohjavesiä, aiheuttaa hajuhaittoja ja levittää ympäristöön myrkyllistä metaanikaasua.

Vehkosuon kompostin ympäristövaikutuksia valvotaan ympäristölupamenettelyn avulla. Vesistövaikutuksia tarkkaillaan säännöllisesti Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistyksen toimesta. Yllä mainittuja kompostin toimintaa koskevia asioita on käsitelty sekä uusimmassa ympäristöluvassa (2002) että luvan muutoksenhakua koskevissa oikeuden pöytäkirjoissa. Viimeisin asiaa koskeva KHO:n päätös on vuodelta 2006.

Mielipide 10

Mielipiteessä korjataan kaavaselostuksen kohdetta luo-9 koskeva virhe: kohde sijaitsee Haapasaaressa, ei Saarioisten kylässä. Lisäksi ehdotetaan kohteita luo-9 ja luo-16 poistettavaksi kaavasta, koska ne eivät sijaitse kaava-alueella ja koska luontoselvityksessä on käytetty vanhentunutta ja puutteellista tietoa.

Kaavaluonnokseen on merkitty informatiivisesti myös sellaisia kohteita, jotka eivät sijaitse varsinaisella kaava-alueella. Kohteen luo-16 luontoarvot perustuvat saaren lehtometsään, terva-leppäkorpeen, maisemallisiin arvoihin (pohjoisrannan rantakalliot) sekä selkälokin ja kuikan pesimiseen saarella. Mantereen puolen biotooppi täyttää liito-oravan elinympäristön vaatimukset ja sieltä onkin havaittu liito-oravaesiintymä (Ympäristönsuunnittelu Oy, 2004). Pirkanmaan ympäristökeskus on inventoinut kohteen luo-16 vuonna 2002, eikä inventointia näin ollen voida pitää täysin vanhentuneena. Kohde on Sahalahden alueen luontoselvityksen esiselvityksessä arvotettu valtakunnallisesti arvokkaaksi, eikä sen luonto-arvojen voida katsoa olleen menetettyjä, vaikka lokkiyhdyksunta olisikin siirtynyt muualla pesimään.

Osayleiskaavaehdotukseen kokonaan kaavarajauksen ulkopuolelle jääviä kohteita ei merkitä.

Jaalan tila on merkittävä eläintuotantoalueeksi, vaikka tilalla ei tällä hetkellä olekaan eläintuotantoa, sillä tilalle on myönnetty ympäristö- ja rakennuslupa sikalalle.

Koska tilalle on myönnetty ympäristölupa sikalalle, voidaan tila merkitä ME-2-merkinnällä.

Mielipide 11

Mielipiteessä esitetään, että Anttilan tilalle on varattava kaavassa eläintuotantoaluereservi, koska tila sijaitsee maakuntakaavan eläintuotannon kehittämisen kohdealueella, vaikka tilalla ei tällä hetkellä ole eläintuotantoa. Yhtenä mahdollisuutena esitetään Oinaankorpea, joka sijaitsee kaukana asutuksesta.

Paikka on tarpeeksi kaukana asutuksesta soveltuakseen eläintuotannon harjoittamiseen. Mahdollisuus ME-2-merkinnälle tutkitaan kaavan ehdotusvaiheessa, kun lisäselvitysten avulla pureudutaan Pakkala-Taustiala-Tursolan alueen eläintuotannon kantokykyyn.

Mielipide 12

Mielipiteessä esitetään, että Kangasalantien varren ME/T-aluetta suurennettaisiin, sillä tulevaisuudessa eläintuotantoa suunnataan asianmukaisille teollisuusalueille. Nykyinen ME/T-aluevaraus on tästä katsantokannasta liian pieni.

Eläintuotannon sijoittumiskysymyksen työstämistä jatketaan ehdotusvaiheessa, jolloin merkintöjä tarkennetaan.

Suunnittelutarvealueelle rakentaminen vaatii asemakaavaa. Kaava-asioiden oltava kunnossa, ennen kuin Pakkalan alueelle myönnetään yhtään uutta rakennuslupaa.

Suunnittelutarvemenettely on nimenomaan haja-asutusalueiden rakentamisen ohjaustyökalu, asemakaava taas taajamien. Suunnittelutarvealueeseen ei sisälly asemakaavanlaatimisvelvoitetta. Sahalahtea ei ole nähty tarkoituksenmukaiseksi asettaa rakennuskieltoon osayleiskaavaprosessin ajaksi.

Mielipide 13

Mielipiteessä ehdotetaan Korpiniemen Ikolannotkon kaakkoispuolen metsäalueen osoittamista ME-2-alueeksi. Alue sijaitsee etäällä asutuksesta ja mahdollisen kallion louhinnan jälkeen ympäristöään matalammalla.

Alueen lähiympäristössä ei ole sellaisia toimintoja, joita eläin- tuotanto välittömästi häittäisi. Alueen merkintä selvitetään ehdotusvaiheessa lisäselvitysten valmistuttua.

ja eteläpuolen hyvää peltomaata säilyisi enemmän. Helmikkalan alueen tontit säilyisivät näin myös koskemattomina.

Mielipide 14

Mielipiteessä esitetään arvokkaiden rakennuskohteiden luokittelua muutettavaksi siten, että Taustialan Saksala muutetaan arvoluokasta 1 luokkaan 2 tai 3. Luokittelun taustalla oleva rakennusinventointi laadittiin 2005-2006, jolloin Saksalan arvot olivat vielä tallella (monipuolisesti hyvin alkuperäisen ilmeensä säilyttäneitä rakennuskantaa). Sittenmin päärakennus on remontoitu täysin, ja rakennus on menettänyt merkittävän osan inventoinnin aikaisista arvoistaan.

Remontinjälkeisen tarkistuksen perusteella rakennuksen arvoluokka muutetaan luokasta 1 luokkaan 2. Rakennuksen ulkoasu on muutettu niin paljon, että rakennuksen keskeinen arvo, alkuperäisyys, on heikentynyt merkittävästi (harjakorkeuden korottaminen, uudet kattolyhdyt, uusi sisääntulokuisti, uusi laajennusosa, kattomateriaalin vaihto ja ikkunoiden uusiminen). Rakennuksella on merkittävänä lohkotilana edelleen asutushistoriallista arvoa. Keskeisellä ja näkyvällä paikalla se on remontin jälkeenkin maisemallisesti tärkeä kohde.

Mielipide 15

Mielipiteessä esitetään, että Taustialasta Sahalahden kirkonkylälle merkitty uusi kevyen liikenteen väylä linjattaisiin kulkemaan myös Kontulasta eteenpäin Pakkalantien pohjoispuolella. Ylitys tapahtuisi Helmikkalassa. Tien pohjoispuolella on enemmän asutusta kuin tien eteläpuolella, jolloin tien ylityksen tarve on vähäisempää. Taustialassa rasiutus jakautuisi tasaisemmin maanomistajien kesken

Kevyen liikenteen väylän linjaus perustuu Kaakkois-Pirkanmaan liikenneturvallisuussuunnitelmaan (2006), jossa on esitetty alustava väylälinjaus. Perusteena linjaukselle on tässä vaiheessa ollut se, että eteläpuolelle linjattuna väylä halkoo vähemmän pihapiirejä kuin pohjoispuolelle linjattuna. Linjaus on kaavakartassa kuitenkin lähinnä symbolinen ja toimii huomiomerkinä: varsinainen linjaus tehdään tarkempien selvitysten perusteella toteuttamisen varmistuttua. Kevyen liikenteen väylän merkintää muutetaankin kaavaehdotuksen ”yhteystarve”-merkinnäksi.